

Co to jest rak?

What is cancer? – Polish

W Stanach Zjednoczonych rak zaatakuję 1 z 2 mężczyzn i 1 z 3 kobiet.
Jest szansa, że ty lub ktoś, kogo znasz, chorował na raka.

Rak rozpoczyna się, kiedy coś się zmieni w częściach komórki osoby (geny). Jeżeli zmiany te prowadzą do nowotworu, takie komórki mogą rosnąć w sposób niekontrolowany i wypierać normalne komórki. Komórki rakowe mogą także rozprzestrzeniać się z miejsca, gdzie zostały zainicjowane, do innych części ciała.

Gdzie rak może się rozpocząć?

Rak może się rozpocząć w każdej części ciała. To mogą być narządy, mięśnie, kości i krew. Nazwa raka zazwyczaj pochodzi od nazwy części ciała lub typu komórki, gdzie rak się rozpoczął. Na przykład rak, który zaczął się w piersi, nazywa się rakiem piersi. Nawet jeżeli rak rozprzestrzeni się do innych części ciała, w dalszym ciągu nazywany jest rakiem piersi.

Kiedy rak rozprzestrzenia się i rośnie

Komórki rakowe mogą czasami rozprzestrzenić się do innych części ciała (przerzut). Mogą one trafić do węzłów chłonnych lub innych narządów ciała, powodując problemy z funkcjonowaniem organizmu.

Niektóre rodzaje raka rosną szybko. Inne rosną powoli. Niektóre częściej rozprzestrzeniają się do innych części ciała. Inne mają tendencję do pozostawania w tym samym miejscu, gdzie się zaczęły.

Co to jest nowotwór?

Nowotwór jest masą lub guzem powstałym z wielu komórek nowotworowych. Niektóre nowotwory są rakiem (złośliwe), ale wiele nowotworów nie jest rakiem (łagodne).

Niektóre rodzaje raka są powodowane zmianami w komórkach krwi i nie tworzą nowotworów. Do nich należą białaczka, szpiczak mnogi i chłoniak.

Co powoduje raka?

Istnieje wiele czynników powodujących ryzyko zachorowania na raka. Twoje ryzyko może się zwiększyć przez:

- Niektóre nawyki stylu życia

Słownictwo

Oto niektóre terminy, które możesz usłyszeć w rozmowie ze swoim zespołem leczenia raka.

Łagodny (niezłośliwy): Nowotwór, który nie jest rakiem

Biomarkery: Części niektórych komórek rakowych, które mogą być użyte do wyboru najlepszej terapii, sprawdzenia, czy terapia działa i monitorowania, czy rak powrócił. Zwane są one również markerami nowotworowymi.

Stadium raka: Rozmiar raka i czy rozprzestrzenił się z miejsca, gdzie się rozpoczął

Plan terapii raka: Plan terapii, którą otrzymasz, kiedy się ona odbędzie i jak długo terapia może potrwać

Geny: Części komórek, które informują je, kiedy rosnąć, dzielić się i funkcjonować. Geny dostajesz od swoich rodziców.

Węzły chłonne: Małe struktury, które filtrują płyn w organizmie. Wychwytyują one takie rzeczy jak komórki nowotworowe i infekcje. Komórki immunologiczne w węzłach chłonnych pomagają organizmowi zwalczać infekcje i raka.

Złośliwy: Nowotwory, które są rakiem

Przerzuty: Kiedy rak rozprzestrzenia się z jednej części ciała do drugiej

Czynnik ryzyka: Coś, co zwiększa ryzyko zachorowania na raka

Badania przesiewowe: Badania przeprowadzone na wykrycie raka, zanim pojawią się jakiegokolwiek objawy

- Zmiany w genach otrzymanych od rodziców (odziedziczone)
- Bycie narażonym w pracy, domu lub na zewnątrz na czynniki powodujące raka

Te czynniki mogą powodować zmiany w genach, które mogą prowadzić do raka. Ale bardzo często brak jest znanej przyczyny raka.

Nie możesz zmienić genów, które odziedziczyłeś(-aś) po rodzicach, ale możesz zmniejszyć swoje ryzyko zachorowania na raka przez:

- Trzymanie się z dala od tytoniu i biernego palenia
- Jedzenie zdrowej żywności
- Bycie aktywnym(-ą) fizycznie
- Utrzymywanie zdrowej wagi
- Ograniczenie ilości alkoholu
- Chronienie skóry przed słońcem

Jak wykrywa się raka?

Niektóre rodzaje raka wykrywane są, kiedy występują objawy, które nie ustępują. Inne rodzaje są wykrywane, kiedy wykonuje się regularne badania przesiewowe. Badania przesiewowe mogą pomóc w wykryciu niektórych rodzajów raka zanim wystąpią objawy, lub kiedy nowotwór jest mały i może być łatwiejszy do leczenia.

Co oznacza termin „stadium raka”?

Kiedy rak jest wykryty, zespół leczenia raka będzie chciał ustalić stadium raka i jakiegokolwiek inne czynniki, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o najlepszym sposobie leczenia.

Aby ustalić stadium raka, przeprowadza się badania aby zobaczyć, jak duży jest nowotwór i czy przerzucił się do innych części ciała. Niskie stadium (takie jak stadium 1 lub 2) oznacza, że rak jeszcze się bardzo nie rozprzestrzenił. Wyższy numer (jak stadium 3 lub 4) oznacza, że bardziej się rozprzestrzenił.

Jak się leczy raka?

Leczenie raka zależy od typu i stadium twojego raka. Będzie ono zależeć również od badań, które mogą być wykonane na twoich komórkach rakowych, aby zobaczyć, czy nastąpiły tam jakiegokolwiek zmiany, które wpłynęłyby na leczenie (biomarkery).

Rak jest leczony za pomocą chirurgii, radioterapii i leków. Często stosuje się więcej niż jeden sposób leczenia, jeżeli wspólnie działają lepiej.

Operację chirurgiczną przeprowadza się, aby usunąć część lub całego raka.

Chirurgia może okazać się jedynym potrzebnym sposobem leczenia, jeżeli rak występuje w jednym miejscu. Chirurgia może też być stosowana razem z innymi rodzajami leczenia.

Radioterapia może zabić komórki rakowe lub spowolnić ich wzrost w jednym miejscu ciała. Większość radioterapii jest podobna do prześwietlenia. Czasami jest ona podawana przez umiejscowienie w pobliżu nowotworu.

Leki są używane do zabicia komórek rakowych lub spowolnienia ich wzrostu. Mogą one leczyć raka w każdej części ciała. Te leki są zwane chemioterapią, terapią celowaną, immunoterapią i terapią hormonalną.

Niektóre z tych leków są podawane do żyły za pomocą igły (kroplówka). Inne są podawane w postaci tabletek. Jeszcze inne są podawane innymi sposobami jak np. wprowadzanie ich do pęcherza. Każdy lek działa w inny sposób, więc czasami stosuje się dwa lub więcej leków razem.

Ty i twój zespół leczenia raka zdecydujecie razem, jakie leczenie będzie najlepsze. Zespół leczenia raka będzie cię wspierał w czasie terapii. Członkowie tego zespołu odpowiedzą na pytania, pomogą opanować skutki uboczne i będą monitorować działanie wybranej terapii.

Wejdź na stronę *American Cancer Society* **cancer.org** lub dzwoń do nas pod numer **1-800-227-2345** po więcej informacji. Jesteśmy tutaj, kiedy nas potrzebujesz.

cancer.org | 1.800.227.2345

©2024, American Cancer Society, Inc.
No. POL087108 Rev. 9/24

bbb.org/charity